

Z NAŠICH REVUI.

Moře. Organ „Námořní společnosti československé. — (Viz V. R. III. str. 378.) Ročník I., seš. 4.—9. — Z této publikace vyjímáme: Inž. Karel Špinka v článku „O dunajské loďní arbitráži“ poukazuje na důležitost komárenského přístavu a lituje, že povolané kruhy tak málo se oň starají a ponechávají cizím společnostem ponehlé zvyšování jejího rozmachu na úkor našeho blahobytu; váhavost a nerozhodnost ve vybudování tamějších vodních a železničních dopravních prostředků nemůže nijak prospěti k pacifikaci komárenských poměrů. Právo-moc arbitra stanovena byla mírovými smlouvami a dohodou s Německem a Bulharskem. Rozdělení dunajského loďstva a přiděl plavebního materiálu pro

udržování a regulaci Dunaje nebyly však arbitrem provedeny k prospěchu čs. republiky. Příděl nevyhovuje technickým požadavkům a je značně zdržován: ani kořistní právo na lodi ukořistěné v Komárně za bolševického vpádu nemohlo býti uhájeno. Čs. republice přiděleno arbitrem pouze 70.861 tun nosnosti vlečných lodí, 4450 HP vlečných parníků, 1440 HP osobních parníků a regulační park. (SHS: 396.347 tun člunů, 34.404 HP parníků; Rumunsko: 445.264 tun člunů, 30.836 HP parníků!) — Inž. V. Jelínek: **Spojení Černého moře mořem Azovským, Donem a Volhou s mořem Kaspickým.** Autor účastnil se těchto prací za svého zajetí v Rusku. Jelikož jediná železniční trať přes široký zemní pruh kavkazský ne-

dostačovala pro černomořský obchod na východě přes Kaspické moře do Zakaspické oblasti ruské, do Turkestanu a Persie, rozhodla se ruská vláda již před světovou válkou spojití obě moře vodní cestou, a to mořem Azovským, řekou Donem až do Kalače a 60 km dlouhým průplavem, usticím u Caricynu do Volhy. Přípravné práce provedeny v roce 1914; za války se práce zrychlily, leč ruská revoluce je opět zastavila. Dosud byla úplně postavena tři zdymadla, a to: při ústí řeky Donce do Donu, u města Kačetovskaja, u města Karnyševskaja (skorem hotovo); šest zdymadel a 60 km dlouhý průplav zbývá ještě vystavět. — Dr. inž. F. Louda v článku **Zásady moderního přístavného a přístav v Komárně** uvažuje o zásadách, které by umožnily zdárný rozmach našeho dunajského provozu a tudíž i našeho mezinárodního obchodu a vyvozuje z toho směry, jakými má vésti se má vybudování komárenského přístavu. — Populárně psané články: Jar. Petrbock: „**V hlubinách moře**“, vybrané kapitoly z oceanografie, Radoň: „**Plující ledovce**“, „**Život na lodích jindy a nyní**“, pak zajímavé studie V. Němce: **Je-li nám třeba kolonizace**“ (poukaz na Habeš) zpešťují spolu s kratšími články bohatý obsah všech sešitů. **Pz.**

Zahraniční politika. Roč. I., seš. 17. Dr. Alfred Fuchs: **Pacifismus.** — Touha po míru jest tak stará jako válka. Problém trvalého míru jest nejzákladnějším problémem lidského soužití. Mírové snahy pohybovaly se vždy trojí cestou: filosofickou, sociologickou a politickou.

V podstatě jest možný jen dvojitý názor na svět: buď jest svět chaos nebo kosmos. Obojí názor může vésti k rozvinutí mírového ideálu. Myslitelé, filosofové mohou neúčinněji pracovati k uskutečnění míru.

Sociologie odhalila nicotnost šovinismu. Zkoumáním podmínek všelidské assimilace, združňováním toho, co lidi pojí, nikoli toho, co je dělí, zabývá se sociologie pacifismu.

Pacifismus jest také politikum. Válka poučila všechny národy, že jejich zájmová solidarita jest těsnější, nežli tušily, a že nemohou zasáhnouti jednoho aniž odraz rány neucítí samy. Mírový problém evropský lze rozdělit na tři: problém ruský, problém francouzsko-německý, problém menšinový. Všechny jsou obtížné, ale dají se rozřešiti — prací filosofickou, vědeckou a politickou.

Var. Č. 16—17 z 1. září 1922. Zdeňk Nejedlý: **Československé legie.** Autor má na mysli hlavně ruské

legie, poněvadž vlastní politická historie legií se odehrála v Rusku. Oceňuje prameny (Gajdu, Kratochvíla, Finka a Steidlera), rozkládá hnutí na politické složky: ruští Čechové (živel ultrakonservativní), zajatci z Čech (živel revoluční) a ruská revoluce. Koncem r. 1917 jest revolučnost legionářů na svém vrcholu. Sympatizují s bolševiky a kráčí za cílem: osvoboditi svůj národ. Konflikt mezi bolševiky a legionáři r. 1918 vznikl dle autora ze vzájemné nedůvěry. Lesk vítězství svedl pak legionáře z cesty revoluční. Tím se zlomila naše politická linie. Na konci r. 1918 nastala rozmrzelost, rozkol mezi legitimisty a revolucionáři a touha navrátiti se rychle domů. Tím rozmrháný byly naše nejlepší síly ke škodě národa, tvrdí autor.

Vynálezy a pokroky. Roč. XII. Č. 1.

VI. P.: **Tráskaviny s tekutým kyslíkem** byly zkoumány ve Francii již před válkou. Za války se ujal výroby Německo. Tekutý kyslík připravuje se dnes v obou zemích. Tráskaviny s tekutým kyslíkem se připravují přímo před upotřebením. Patrony naplněné vhodnou směsí práškovitých hořavin napájejí se tekutým kyslíkem. Musí jich však býti ihned použito, poněvadž kyslík se rychle vypařuje. Někdy již po desíti minutách patrona selže. Po půl hodině jsou patrony opět zcela netečné.

Habersberger: **Pokroky bezdrátové telegrafie v posledních letech.** Výklad a obrázky moderní lampy elektronové, přijímací elektronové lampy soustavy „Telefunken“, přijímací elektronové lampy francouzské, vysílací lampy elektronové soustavy „Telefunken“.

Vojtěch Pašek: **Upoutané pozorovací balony.** Italský vojenský balon typu Avorio-Prassone jest pozmeněný tvar balonu „Caquot“. Major italského vzduchopletectva Avorio a dr. Prassone, ředitel italského aeronautického ústavu dali francouzskému „Caquot“ sférický tvar a několik jiných, zajímavých zařízení. Spojené Státy zkoušely minulého roku některé z těchto balonů, jimž se předpovídá znamenitá použitelnost, zejména pro válečné lodi. Mají veliké přednosti: stabilitu; nepatrný odpor větru; minimální oscilaci; setrvalost ve svém tvaru; obal značně neprodyšný; závěsná lana se nekroutí; balon je chráněn před účinky blesku; při přetržení lana lze balon řídit jako kulový balon volný; za silného větru skloní se směrem k horizontu mnohem menší měrou než balony jiných typů.

WI.

Z CIZÍCH REVUÍ.

a) Revues srbské.

Ratnik.

Svazek IV. 1922.

Dim. P. Konjović: Naš vojno-pomorski problem.

Království SHS, ukončivši formálně svůj spor s Itálií smlouvou rapalskou, nuceno je zabývat se otázkou, jak utvořit od základů řádné válečné námořnictvo. Veřejnost jihošlovanská dosud nevěnovala této důležité, ba skoro životní otázce své říše náležitou pozornost. Po celá desetiletí domáhalo se Srbsko přístupu k moři. Teprve po velkých obětech, jež stála světová válka, dospělo ke stavu nynějšímu. Nyní je skoro jedna třetina hranic spojeného království vytvořena mořem, přistavů jest několik velmi dobrých, obyvatelstvo pomorských částí má odedávna výborné schopnosti plavecké.

Spokojenost z přístupu k moři kalena jest citelnými ztrátami, jež přinesla smlouva rapalská: schází nejlepší přístavy na severu, ztraceny jsou ostrovy Cres a Lošin, město Zadar a v jižním souostroví ostrov Lastovo. Tím jest jednak přerušena souvislost pobřeží a ostrovní pásma, jednak je dána sousedu možnost ustavičné kontroly. Naděje království SHS, že část bývalého námořního loďstva rakouského stane se základem pro budoucí loďstvo jihošlovanské, zklamala.

Nezbývá tedy než začít od základů: prováděti rozsáhlé stavební práce v přístavech, rozmnožit loďstvo obchodní, zajistiti si svůj, ač neúplný, přeje jen drahocenný majetek na moři. Království SHS nemá úmyslu výbojných, ne-

chce nadvládu nad mořem, ale na obranu pobřeží nestačí síly pozemní. Rozvoji styků mezi pobřežím a vnitrozemím stojí v cestě jedna značná překážka, totiž řetěz pohoří, který se táhne rovnoběžně s břehem. Ten byl vždy příčinou, že pomorí vyvíjelo se bez souvislosti s krajinami kontinentálními. Přírozená hradba hor chránila sice vnitřní krajiny a velice by usnadnila obranu, ale ostrovy a přístavy by zůstaly ve válce vydány nepříteli.

V zájmu své svobody a suverenity musí tedy mítí král, SHS aspoň jisté minimum válečných plavidel středního a malého typu.

Autor činí tuto kalkulaci: Bude třeba především: 18 torpédovek, 27 rychlých motorových člunů, 6 ponorek. Tato plavidla, rozdělená ve tři skupiny, chránila by tři úseky pobřeží o délce po 200 km.

K tomu bude ještě třeba jedné lodi školní, 12 minonosec, 1 lodi kabelové a 2 lodí pro transport materiálu. Pro pomorský arsenál a pro různé školy doporučuje Tivat v Boci Kotorské, kde by budovy, dřívějším státem vystavěné, přišly vhod. Požaduje také zřízení hydroaviatického arsenálu, několika hydroaviatických velitelstev podél pobřeží a organizaci výzvědné služby.

Stavba větších jednotek bojových nesmí být pouštěna se zřetele a také k ní musí dojít, hlavně ke stavbě rychlých křižníků. Požadavek autorův omezuje se na ten počet, který země může si poříditi bez přílišných obětí peněz. Na malých plavidlech cvičiti se zatím personál pro jednotky větší.

Dr. Vinař.

b) Revues ruské.

Vojennyj Sbornik.

1922. Kniha 2.

V. Borisov: M. V. Aleksějev, náčelník štábu nejvyššího velitelství za války v letech 1914—1915.

Po generálu Kornilovu věnuje Vojennyj Sbornik vzpomínku Michajlu Vasiljeviči Aleksějevu z pera gen. Borisova, který měl po delší dobu příležitost spolu s Aleksějevem sloužiti a poznati jeho vědomosti, schopnosti i povahu. Po prvé sešel se s ním v r. 1907 v kanceláři generálního štábu, kdež byl přednostou gen. Policyn, Aleksějev pak byl prvním vrchním ubytovatelem (oberkvartirmejster). V tomto úra-

dě uplatnil některé zásadní reformy v organizaci generálního štábu.

V době, kdy pro anexi Bosny a Hercegoviny hrozila válečná zápletky a Rakousko-Uherskem, přezkoumal s Borisovem plány mobilizační a operační; shledal, že mají některé vážné chyby a že nesměřují k tomu, aby Rakousko-Uhersko bylo co neirychleji energickým úderem zdoláno. Právě v ten čas přemístěn byl do Kijeva jako náčelník štábu tamního vojenského okruhu, jehož velitelem byl generál Ivanov. Přeložení zabránilo mu provést v operačním plánu potřebné změny, a tento zbylý nedostatek měl neblahé následky hned na počátku války v roce 1914.

Byla velká škoda pro Rusko, že od roku 1906 do 1914 vystřídal se osm náčelníků generálního štábu v ústředí, místo co by měla tak důležitá funkce zůstat co nejdéle v jedné ruce. Proto ruský operační plán neměl ucelenosti a jednotnosti v myšlence.

Aleksějev ve své nové funkci byl nucen zabývat se jen podružnými pracemi; stejně i potom, když se stal velitelem 13. sboru ve Smolensku. Ministr Suchomlinov neměl ho v lásce, i nebyla mu dána možnost, aby v ústředí vojenském uplatnil svou iniciativu.

Když v roce 1914 vypukla válka, stal se velitelem jihozápadní fronty generál Ivanov. Aleksějev pak stal se u něho náčelníkem generálního štábu. Nemaje před válkou možnost, aby dle svého rozmyslu uspořádal přípravu, nestál sice Aleksějev úplně na výši situace, hodil se však lépe pro svůj úkol než kterýkoli jiný z tehdejších ruských generálů. Autor článku poukazuje při tom na svůj spis: „Ruská strategie v vojnu 1914—1918 g. g.“ (Ruská strategie ve válce v letech 1914—18.) Z velitelství jihozápadní fronty od Aleksějeva vyšla mnohá cenná iniciativa, kterou Stavka přijala za svou. Za to právě ústřední vrchní orgán neměl tolik schopnosti, aby zvládl tak ohromnou masu lidí, jež bojovala na dvou frontách. Nedostatečnost nejvyššího vedení ukázala se v nezdaru u Lodže.

Po pádu Przemyslu v březnu 1915 byl Aleksějev určen velitelem severozápadní fronty. Byla to úloha menšího významu nežli dřívější. V dubnu na to provedli Němci průlom u Gorlice, a ústupem ruských oddílů byl odkryt týl armády Aleksějov. Části armády gen. Ivanova, odříznuté od svého velitelství, přiděleny byly odtud Aleksějevu.

Při posouzení válečnického nadání Aleksějeva nedá se vytýkat, že nepodařilo se mu nikdy veliký průlom nepřátelských front. Autor omlouvá to

tím, že ruská armáda neoperovala samostatně, snaží se přesvědčiti, že ruské operace často se řídily okamžitou potřebou spojenců. Od pevnostního pásma na Visle a východně od ní si Aleksějev nikdy mnoho nesliboval.

Car Mikuláš II., přejav vrchní velení, vzal k sobě Aleksějeva jako náčelníka štábu. V té funkci zůstal do listopadu 1916, kdy těžce ochuravěl a byl odvezen na Krym. V době, kdy se zotavoval z nemoci, vypracoval ještě plán pro operace na rok 1917. Plán byl carem schválen, ale prováděn byl teprve Kerenským a Brusilovem.

Aleksějev přizpůsobil se novým poměrům, když vypukla revoluce: doufal, že udrží v armádě kázeň, ale zklamal se, vida, jak věci spějí neodolatelně k rozvratu. Chtěl nejprve, aby car po své abdikaci zůstal aspoň na nějaký čas vrchním velitelem vojenským, aby vojsko zvyklé poslouchati cara neztratilo autoritu. Pak měl se ujeti vrchního velení velkokníže Nikolaj Nikolajevič. Ale „Vremennoe pravitelstvo“ nechťelo snéstí různého charakteru, a velkokníže byl odstraněn.

Ačkoliv Aleksějev sám vypracoval plán pro operace v roce 1917, přece, máje na zřeteli pokleslou kázeň v armádě, odkládal provedení velké ofensivy, až byl zaměněn Brusilovem. Ten ji sice provedl, ale záhy následoval protiúder německý a hnedle úplný rozvrat.

Kerenský nabízel Aleksějevu hodnost náčelníka štábu při nejvyšším velitelství, než Aleksějev se této funkce vzdal. Snad jednal ukvapeně v rozhorlení, že Kerenský nedodržel svých slibů. Po bolševickém převratu odjel včas z Petrohradu a zemřel záhy na to 25. října 1917 v Jekatěrinodaru ve starších 60 letech.

Byl tedy šťastnější než Kornilov. Včasná smrt zachránila ho od útrap, které by ho později jistě nebyly míuily.
Dr. Vinař.

c) Revues francouzské.

Revue militaire générale.

Červenec 1922.

Général Lavigne-Delville: **La cavalerie et le service de 18 mois.** Jezdeckto a osmnáctiměsíční služba. Autor obšírně dokazuje, že zkrácením služební doby na osmnáct měsíců při řádném a vážném výcviku, přizpůsobeném potřebám ostatních zbraní, bude francouzské jezdeckto dobrým jezdecem druhého řádu.

La 12^e bataille de l'Isonzo. Rakousko-německá ofensiva proti Italii. Dvanáctá bitva sošská v říjnu a listopadu 1917. (Pokračování)

Lucius: **La refonte des règlements et notre doctrine de guerre.** (Pokračování.) Sedmé období počíná se 18. červencem protiofensivou francouzskou a končí se přibližně 11. listopadu. Zahnuje v sobě různé fáze všeobecné a vítězné ofensivy spojenců.

H.: **Le soldat russe.** Ruský voják. Studie zpracovaná podle vzpomínek a poznámek. Za války byl ruský voják zneuznáván. To však nebyl názor správný. Ruský voják má všechny fyzické, mravní a intelektuální vlastnosti výborného vojáka a skutečně jím jest, má-li dobrý výcvik a správnou organizaci. Jest třeba bdíti, až Rusko

vybředne z chaosu, aby se tohoto vděčného úkolu ujali francouzští důstojníci.

Cpt. Laffargue: Étude comparée sur la tactique des feux d'infanterie. Pokračování. Srovnávací studie o taktice pěchotní palby. Příčiny nezávislé na jakosti výzbroje a hodnotě střelců: neviditelnost nepřítele, nemožnost krušití současně všechny zbraně a střelce nepřátelské, rušivá činnost nepřátelské pěchoty.

Srpen 1922.

A. Köster: Pouvions-nous continuer à combattre? Mohli jsme na podzim r. 1918 pokračovati v boji? Na tuto otázku odpovídá německý ministr vnitra slovy, jež nepřipouštějí pochybnosti o tom, že německá armáda byla naprosto a úplně poražena a sice hmotně, mravně i národně. Žádná pangermánská propaganda, hlásající nepřemožitelnost německé armády, nemůže oddisputovati toto zdrcující svědectví. (Přeloženo z němčiny.)

L'offensive austro-allemande contre l'Italie. Rakousko-německá ofensiva proti Itálii. Dvanáctá bitva sošská v říjnu a listopadu 1917. (Pokračování.) Materiální příprava k ofenzivě. Dělostřelectvo. Ženie. Prostředky spojovací a dopravní. Intendance. Zdravotnictví. Vojsko v etapě. Administrativa v dobytém území. Služba železniční.

Lucius: La réfonte des règlements et notre doctrine de guerre. (Pokračování 13.) Perioda vítězných operací spojeneckých. Úvaha není tak úplná jako částí předcházející, dotýká se však aspoň všech podstatných bodů.

Cpt. Laffargue: Étude comparée sur la tactique des feux d'infanterie. Dokončení. Autor dochází k závěru své studie: 1. Taktická podpora palbou pěchoty jest možná jen na krátké distance, musí tedy býti studována jen v rámci a za podmínek boje zblízka. 2. Taktika palběná v ofenzivě právě tak jako v defenzivě musí se vyvíjeti tak, aby nepřítele zdolávala a nikoli jen neutralisovala.

Cpt. de Gaulle: Le crépuscule d'un Dieu. V soumraku Boha. Když se Vilém I., vítězný, vrátil do Berlína, pravil veřejně, přijímaje blahopřání svých poddaných: „Vám, Moltke, děkuji za vaši práci v míru i za vaši metodu válečnou; vedl jste naše armády k vítězství“. Od té doby militaristické Německo prokazovalo Moltkemu a jeho soustavě velitelské neomezený obdiv. Všichni němečtí velitelé studovali jen způsob maršálův a jeho slavných podřízených. R. 1914

dali se do boje nadání vůlí napodobiti své veliké předchůdce nejen v úspěchu, ale i ve způsobu boje. Vilém II. je povzbuzoval. A z tohoto citového důvodu dal jim za šéfa generálního štábu zase Moltkeho. Dne 4. a 5. září 1914, kdy se rozhodovalo o osudech světové války, velitel všeobecně známý, pověřený hlavním úkolem, generál Kluck, napodobil nápadně velké vítězství u Králové Hradce a u Met. A to bylo příčinou porážky. Autor ve své úvaze sleduje právě tuto nápadnou analogii mezi doktrínou, způsobem boje pruských vítězných velitelů a německých poražených generálů, aby mohl vysloviti zásadu, že ve válce kromě několika podstatných principů, není všeobecné soustavy, ale jsou jen okolnosti a osobnosti. Německé vojenské dějiny, ustupující národní pýše, nerozeznávaly při studiu vítězství od chyb. Co se podařilo proti Benedekovi nebo Bazaineovi, selhalo proti Joffreovi. Autor varuje vítěznou Francii, aby neusnula na vavřínech, aby se nedopustila téhož omylu pod dojmem úspěchu a neprohlásila metody za skálopevné.

Revue d'infanterie.

Září 1922.

Général Ecochard: La crise de l'infanterie. Krise pěchoty. Autor nastíniv několika črtami vývoj pěchoty za války a její doktriny, vykládá, že úloha pěchoty, ačkoli pokroky získané v mohutnosti palby jsou ohromné, se nijak neuzúčila, ale naopak rozšířila. „Jakkoli se bude pěchota v budoucnosti vyvíjeti,“ praví autor, „přece jen bude zbraní rozhodnou a hlavní, a úloha všech ostatních zbraní bude podřadná. Pěchota bude mít v rukou osud všech. Její úspěchy nebo neúspěchy budou vždy úspěchy nebo neúspěchy celé armády.“ Krise, již nyní pěchota trpí, jest povahy mravní. Je to krise, týkající se důvěry ve vlastní sílu. Abychom pěchotě zachovali bojovného ducha, nestačí chrániti ji před vnějšími deprimujícími vlivy; jest potřebí přesvědčiti ji o důležitosti jejího poslání a dáti ji všechny prostředky, aby je mohla úspěšně provést. „Armáda má takovou cenu, jakou má její pěchota, která vyhání nepřítele z jeho posic,“ končí autor.

Chef de bataillon Mabillet: La théorie allemande de l'organisation des positions. Německé theorie o organizaci posic. Podle předpisů válečných a poválečných. Studie, týkající se hlavně pěchoty o organizaci posic. Pěchota nese skutečně celou tíhu boje a obrany, musí tedy vyhledávati nej-

lepší podmínky pro organizaci terénu a těžiti ze zkušenosti jiných. Ji přísluší namáhavá a slavná úloha útoku, musí tedy nezbytně znáti způsoby obrany svých nepřátel.

Cpt. Rinieri: Le débarquement de vive force dans la presqu'île de Gallipoli. Studie o vylovení expedičního sboru na poloostrově galipolském v dubnu a srpnu 1915, vypracovaná na základě historických dokumentů z válečného archivu, podle zpráv Hamiltonových a podle Hamiltonova díla: Gallipoli deary.

Bloch: La protection des chars dans la bataille. Ochrana útočné vozby v boji. Je-li pravda, že tank je nej-mocnější zbraň ofensivní, jest také pravda, že musí býti přísně vyžado-váno podpory ostatních zbraní. Na bojišti je tank neobyčejně vidět a proto je zranitelný. Má-li tank splniti svou úlohu: zlomit odpor všech překážek, jež se staví pěchotě v cestu, musí býti chráněn a podporován dělostřelectvem, aviatikou, případně též ženii a samo-sebou se rozumí pěchotou, s níž bo-juje. Autor zkoumá postupně povahu a způsoby podpory, jež tyto různé zbraně mohou tankům poskytnouti. Útočná vozba nemohla by nic bez nich vykonati.

Colonel M. X.: L'armement de l'infanterie. Výzbroj pěchoty. Výzbroj dnešní a budoucí. Vývoj výzbroje pě-choty, který se tak důrazně začal za světové války, nebude ještě dlouho u konce. Zřetel studijní obrací se dnes hlavně k budoucnosti a jejím technic-kým slibům. Otázka, jaká bude vý-zbroj pěchoty v budoucnosti, hlásí se neodbytně o svou odpověď. Dnes za-tím máme: individuální zbraně řadové (pušky, karabiny, ruční a puškové gra-náty, revolvery a automatické pistole), kolektivní zbraně řadové (lehký a těžký kulomet) a kolektivní zbraně průvodné (dělo 37 mm a průvodný moždíř). Autor v dalším zkoumá, zdali a pokud jsou všechny tyto zbraně nutny, zdali uspokojují, a ne-li, jak by měly býti organizovány. První část článku dospívá až k ručním granátům.

Colonel Andréa: La vie mili-taire au Levant. Ličení vojenského života v severní Syrii a Mezopotamii od března 1920 do března 1921.

Colonel Rouet: La conduite des opérations militaires au Maroc. Vedení vojenských operací v Maroku. Pohyblivá skupina, její organizace a její taktika.

Revue d'Artillerie.

Srpen 1922.

Cmdt. Bloch: Sur la différen-tiation de la formule de l'aide-mémoire.

O diferencování mnemotechnické for-mulky. Studie mathematická a její praktické upotřebení.

M. G. Moch: Classification déci-male des sciences militaires et nava-les. O decimálním třídění (modifikaci bruselské) vojenských a námořních věd. Historie a všeobecná pravidla. Hlavní zásady. Pomocné třídítky.

Lt de Ioannis: Comment tenir compte de la vivacité de la poudre des tubes fusants. Prach v rourkách má určitou theoretickou rychlost zá-palnou, která se však nikdy neztotož-ňuje s rychlostí skutečnou, poněvadž na vznětlivost má vliv temperatura a tlak vzduchu. Mathematické studie.

Cpt. Augustin: Le 155 G. P. F. en campagne. Těžké dělostřelectvo 155 mm v poli. Personál a materiál. Cesty. Nakládání na železnici. Volba posice. Užití. Schopnosti manévrovací.

Cpt. Mortureux: Considéra-tions sur l'artillerie de montagne. Úvahy o horském dělostřelectvu. (Po-kračování.) Popis běžného materiálu horského dělostřelectva. Materiál Schneidrov. Materiál Skodův.

Emploi de l'artillerie en Allemagne. Užití dělostřelectva v Německu podle předpisů z 1. září 1921. Zvláštní pří-pady boje.

Revue du Génie militaire.

Colonel Levêque: Essai sur la fortification permanente moderne. Studie o stálém moderním opevnění. Zásady stálého opevnění na základě poučení válečných. Prvky. Parapet. Překážky. Skryty. Beton. Pancíře. Skryty pro zálohy, pro velitele, pro děla pevná. Pozorovatelny. Komuni-kace. Miny. Zastírání. Podmínky stá-lého opevnění. (Pokračování.)

Chef de bataillon Barré: Étude sur le principe de relativité. (Pokračování.) Gravitáční zákon Ein-steinův. Soustavy kosmogonické odvo-zené z principu relativity. Pojem ko-nečného vesmíru. Vesmír Einsteinův a vesmír Sitterův. Řešení Einsteinovo. Řešení Sitterovo. Názor celkový a vše-obecné závěry. Celkové pojetí theorie relativity. Odpůrci a obránci. Důvody zájmu široké veřejnosti o tyto theorie. Fysika a metafysika.

Cpt. Metz: Du rôle des labora-toires d'études et des établissements centraux. O úloze studijních laboratoří a centrálních ústavů. O vojenském materiálu telegrafním a radiotelegraf-ním za války. Ke studii připojeny dvě tabulky: 1. srovnávací tabulka mate-riálu existujícího r. 1914 a všeho ma-teriálu zakoupeného za čtyři válečná

léta, 2. srovnávací tabulka měsíční výroby materiálu r. 1914 s koncem roku 1917.

Revue Militaire française.

Září 1922.

Général Gamelin: La stratégie de Napoléon. Strategie Napoleónova. Dokončení. Válka světová 1914—1918. Strategie německá i francouzská r. 1914, strategie německá r. 1918, bitva Fochova.

Lt Col. Oehmichen: Le Haut Commandement français en 1916. Nejvyšší francouzské velitelství r. 1916. Autor líčí úlohu, pojetí, přípravu a vedení tohoto slavného tažení, které započalo v červnu 1916.

Général Simon: Les équipages de pont. Dokončení. Autor dokazuje důležitost mostových obozů na příkladech z válek napoleonských, naznačuje jejich organizaci, stránku vojenskou a technickou.

Colonel Viotte: De la Surprise. O překvapení. Překvapení jest jedním z prvků úspěchu. Jest to prvek podstatný. Spočívá zcela na tajemství. Jest rázu strategického a taktického.

Colonel Henaff: Les chemins de fer et la prolongation de la guerre. Železnice a prodloužení války. Jaké byly představy o funkci železnic za války r. 1914. Válka skutečná. Problémy, jež měla vojenská služba železniční rozřešiti. Prostředky, jež měla k dispozici.

Colonel Treguier: L'Artillerie d'Appui direct. Dělostřelectvo přímé podpory má normální pásmo své činnosti souhlasné s útočným pásmem pěchoty. Mezi útoky smí zasáhnouti jen na cíle, jež mu pěchota označí. Za útoku pěchotu kryje.

Revue d'Études militaires.

Č. z 1. září 1922.

Notes sur les principaux généraux de la guerre russo-japonaise. Poznámky o vůdčích generálech z války rusko-japonské.

Les dettes interalliées. Spojenecké dluhy. Původ, ráz a stoupání spojeneckých dluhů. Věřitelé. Návrhy na úpravu spojeneckých dluhů.

Un cas concret de cavalerie. Určitý případ jezdecký z 30. července 1918 u Château-Thierry.

Taktická úloha č. 8.

Č. z 15. září 1922.

Guerre de Sécession. Válka secesionistická. Výňatek z paměti Mac. Clellana.

L'évolution du Japon. Vývoj Japonska. Bibliografie. Historická úloha Japonska podle názorů japonských. Předehry revolucí 1853—1867. Éra pokroková 1868—1878. Její druhá perioda 1878—1894. Její třetí období až do roku 1912.

Revue de l'Aéronautique Militaire.

Červenec, srpen 1922.

Aéronautique militaire et aéronautique civile. Vztahy vojenské aviatiky k její mladší sestře, aviatice civilní, jsou jistě velmi úzké, zvláště svou vzájemnou podporou za války. Navazuje na hlasy veřejnosti, které chtějí buď obě aviatiky úplně rozloučiti nebo zase naprosto sloučiti, snaží se autor přesně vymeziti všechny otázky problému a poukazuje na podobný případ vzájemného vztahu mezi lodstvem válečným a obchodním.

Lt Burdairon: Le congrès expérimental d'avions sans moteur de Clermont-Ferrand. Z pokusných letů, provedených ve Francii s letadly plachtovými, pokládá autor jen tři za vyhovující: Barbotův let na monoplanu Dewoitine (2 min. 43 sek.), Bos-soutrotův na Farmonově „Moustique“ (5 min. 18 sek.) a Coupetův na vlastním monoplanu (4 min. 50 sek.).

Cpt. Canonne: L'avion d'infanterie. Pěchotné letadlo. (Pokračování.) Průzkumné letadlo pěchotné. První účast v bitvě. Závěr: zachovejte prosté metody, vycvičte pěšáka. Úloha spojení letadlového v budoucnosti nebude tak důležitá, úloha průzkumná potrvá.

Les opérations aériennes au Maroc au mai-juin 1922. Vzduchoplatecké operace v Maroku v květnu a červnu 1922. Situace všeobecná. Postavení eskadřil. Úlohy fotografické.

Les Archives de la Grande Guerre.

Duben 1922.

Lt Col. Bize: La vérité sur la perte des Hauts de Meuse et de Saint-Mihiel. Pravda o ztrátě výšin Mósských a Saint-Mihielských v září 1914. S předmluvou generála Cordonniera. Autor vysvětluje, proč generál Sarraill utrpěl zmíněné porážky, jež byly z nejtěžších pro Francii.

Général XXX.: Devant Saint-Mihiel. Před Saint-Mihielem 1915. Pokračování. Kapitola jedná o materiálu, jenž změnil podstatně tvárnost bojů v té době. Minomety, zbraně zákopové a granáty měly vliv na způsob boje. Zpravodajství bylo spolehlivější. Boj 22. února 1915.

Cpt. Kuntz: La psychologie du G. Q. G. italien sous le général Ca-

dorna. Pokračování. Konference v Římě a její důsledky.

Auerbach: **La dictature du prolétariat en Hongrie.** Diktatura proletariátu v Maďarsku. Dokončení.

Revue militaire suisse.

Září 1922.

Colonel Feyler: **Les plans H et H.** Jedná se o operační plány francouzské, které byly vypracovány pro případ, že by Německo chtělo podniknouti ofensivu Švýcarskem. Značka H od začáteční písmeny Helvétie = Švýcarsko.

Jean Fleurier: **Le canon d'infanterie.** (Pokračování.) Průvodné dělo pěchotné. Řešení německé, anglické a francouzské. Přednosti a nevýhody moždife Archerova.

R. A. Jacques: **La sixième arme.** Šestá zbraň. Úvaha o důležitosti chemie ve válce.

Major de Vallière: **Les coiffures de l'armée.** Vojenské pokrývky na hlavu. Ve Švýcarsku odstraněny byly černé čepice a nahrazeny ocelovými helmami.

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Září 1922.

Les opérations de l'armée belge. Operace belgické armády za války 1914—1918. Pokračování. První přípravy se zřetelem k odchodu bojové armády. Organizace nové základny v Ostende.

Col. Fastrez: **La bataille use l'armée, l'armée use la nation.** Pokračování. Nedostatek uhlí. Učiněná opatření v první polovině r. 1917. Zásobování municí za války.

Col. Nuyten: **Les enseignements de la guerre relatifs à la contre-attaque.** Válečná poučení o protiútoky. Předpisy předválečné. Poučení z války. Předpisy poválečné. Podmínky, za jakých jest protiútok přípustný.

Cpt.-Méd. Sillevaerts: **Ce que nous devons craindre de l'Allemagne.** Pokračování. Počinání Němců v Americe. Situace chemického průmyslu za příměří. Možnosti chemického odzbrojení. Můžeme zabránit výrobě nebo ji omezit?

Cpt. Cmdt. Guillaume: **Le problème des liaisons.** Pokračování. Spojení mezi pěchotou a dělostřelectvem.

Lieut. Clemens: **Les chiens de guerre.** Vojenští psi.

Archives de Médecine et de Pharmacie militaires.

Březen 1922.

Coulland: **La chirurgie de guerre au point de vue de l'appareillage.** Válečná chirurgie se stanoviska prothes. Autor posuzuje na základě statistiky, získané pětiletou zkušeností s používáním prothes, které operace poskytovaly výsledky uspokojivé a které vzhledem k prothesám neuspokojily.

Bercher: **Les fractures des maxillaires.** Výsledky válečných zkušeností s frakturami čelistí.

Morisson: **Les séquelles inflammatoires tardives osseuses des blessures de guerre.** Autor studuje případy pozdních zánětů kostí poraněných ve válce.

Lecerclé: **Maroc et chirurgie.** Zpráva o vykonávání chirurgické praxe v Maroku.

Květen 1922.

Chaput: **Les extraits pharmaceutiques.** Studie o lékárnických výtažcích (extraktech) s historickým úvodem.

Leuliet: **Chronique de pharmacie chimique et galénique.** Z kroniky lékárnictví chemického a rostlinného.

Debucquet: **Les perfectionnement des méthodes optiques.** Zdokonalení optických method a zdroje, jež poskytují v laboratořích kontrolních a výzkumných.

Jalade: **La chaussure du soldat.** Vojenská obuv. Volba kůže, výroba, udržování a nepromokavost.

Revue générale de l'Aéronautique.

Č. 1. z 1922.

St. Roca: **Le vol à voile et le vol des oiseaux.** Let plachtový a let ptáků.

Cpt. Lehr: **Les caractéristiques actuelles du moteur d'aviation.** Dnešní charakteristické vlastnosti letadlového motoru.

La Science et la Vie.

Červen-červenec 1922.

Desbordes: **Les progrès de l'aviation sans moteur.** Pokroky letectví bez motoru.

Wf.

d) Revues německé.

Technik und Wehrmacht.

Roč. 1922. — 1. a 2. sešit (ve vý-tahu):

Obering. Adam: **Der neue Reichskraftstoff.** Technický rozbor nové látky k pohánění výbušných motorů t. j. tetralin-benzolu. Sestává z 25% tetralinu (t. j. tetrahydronaftalinu $C_{10}H_{12}$, spec. váha 0.975, bod varu $205^{\circ}C$), 25% lihu a 50% benzolu. Vzájemná rozpustnost těchto tří součástí je zvláštním prostředkem tak zvýšena, že nová látka vyznačuje se stálou teplotou i při nízké teplotě (-30°). Hospodářské využití nové látky je značnější než u benzínu a benzolu; docílí se většího akčního radia při téměř množství látky, mimo to jest lacinější nežli benzin. Autor míní, že tím stalo se Německo na cizině nezávislým.

J. W. G. 1: **Psychotechnik im Heere.** Psychotechnika je moderní výraz označující prastarou věc, t. j. zkouška výkonnosti jednotlivce nebo, lépe řečeno, zkouška jeho dispozic k různým výkonům. Po výcviku nováčků určití jednotlivci podle jeho schopnosti různé služby, poznati, co v podřízeném vězí, to byla úloha důstojníkov. Tento subjektivní posudek má psychotechnická metoda ulehčiti nebo i úplně nahraditi. Psychotechnika byla nejprve upotřebena v průmyslu (v Americe, Taylorův systém rozdělení práce). V Německu byl to profesor Münsterberg, který se zabýval těmito studii. Výsledky jeho prací použilo Německo již za války a to při volbě jednotlivců pro speciální službu vojenskou (šoférskou, leteckou, u bezdrátové telegrafie, zvukoměřictví a pod.) a k stanovení pracovní ekonomie, t. j. k stanovení nejlepší osnovy pro výcvik a nejužitečnější praxe u speciálních útvarů. — Postup při zkoušení jednotlivce podle psychotechnické metody jest tento: Zkoušený jest přiveden do situace, v níž má řešiti práci nebo úlohu, podle služby u speciálních útvarů. Jeho pracovní výkon se měří a zaznamenává. Statistickým srovnáním tohoto výkonu s výkonem při pozdějším výcviku kontroluje se výsledek první zkoušky a po případě opravuje. Postup ten zove se „cechování zkušebně metody“. Tato kontrola jest tehdy příznivá, je-li „korelace“ (t. j. číselný vztah) mezi výkonností u zkoušky a skutečným pozdějším výkonem dostatečně velká.

O užitečnosti psychotechniky ve vojště panují tyto názory:

a) vojenská psychotechnika není ještě na výši doby;

b) skutečný užitek objevil se jen v automobilismu, v bezdrátové telegrafii a ve zvukoměřictví;

c) osvědčili se psychotechnika i na dále v průmyslu, nalezne zajisté i ve vojště rozšíření;

d) psychotechnické výzkumné práce jsou ještě příliš umělé a theoretické;

e) dosavadní praktický užitek je malý a není úměrný vynaložené námaze.

Hauptm. Dr. Gretsche: **Einiges über Winkelmasse im Heere.** Autor považuje za nutné, aby u dělostřelectva byla zavedena jiná úhlová míra. Posud platí tyto:

1. rozdělení kruhu na 360° , minuty a sekundy.

2. Kruh rozdělen na 360° , každý stupeň na $\frac{10}{16}$, tak jak tomu u dělostřelectva dříve bývalo.

3. Kruh rozdělen na 6400 dílů (t. j. pravý úhel není rozdělen na 90, nýbrž na 100 dílů a každý taký díl na 16 dílců). Toto rozdělení používají ve Francii, Anglii a Německu (v Rusku 6000 dílů). Závada spočívá v tom, že úhly 30° a 60° nedají se jednoduše vyjádřiti (při 6000 dílů ano).

4. Kruh rozdělen na 400 dílů, další rozdělení na desetiny, setiny atd. Tento způsob zavádí se ve Francii. Tato úhlová míra má se stanoviska počtářského rozhodně výhody, ač i zde úhly 30° a 60° nedají se jednoduše vyjádřiti; pro dělostřelbu se méně hodí, jelikož neodpovídá zde jeden díl $\frac{1}{1000}$ vzdálenosti.

5. Metoda Ernst Neumannova: Celý kruh je považován za základní jednotku, která se podle decimální soustavy rozděluje na desetiny, setiny kruhu atd. V tom případě mohlo by se používat i značek: deci, centi, milli atd. Bylo by pak, značil-li K základní kruh:

$$1cK = 1 \text{ setina kruhu} = \frac{360^{\circ}}{100} = 3.6^{\circ}$$

$$1KK = 1 \text{ kilometrovýkruh} = 1000 \times 360 = 360.000^{\circ} \text{ (obvyklé úhlové míry).}$$

Přednost této metody jeví se tehdy, jde-li o úhly větší než plný kruh (při otáčení těles). Chceme-li vyjádřiti, že dělá nějaký motor 55 otáček v jedné sekundě, píšeme $v = 55 \text{ K/sek.}$ Pro úhly 30° a 60° platí dříve označená nevýhoda, t. j.: $30^{\circ} = 8.333 \text{ cK}$; $60^{\circ} = 16.666 \text{ cK}$; můžeme však přibližně psáti: $30^{\circ} = \frac{1}{12} \text{ K}$, $60^{\circ} = \frac{1}{6} \text{ K}$. —

V neúřední části uveřejňuje redakce dva články, které mají rozvířiti debatu o tom, jakým způsobem mohla by se zvýšiti výkonnost puškového střeliva. První staf (Dr.

F. Burkhardt) luští problém kovu, z kterého má býti střelivo vyrobeno, druhá (major Kolshorn) zabývá se nábojem.

Pz.

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Literatura česká.

St. kpt. E. Moravec: **Vojenské články.** (Sibír, 1918—1919.) V Praze 1922, 8°, str. 264, s 8 přílohami, za 20 Kč. Nákladem „Svazu čs. důstojnictva“. — Shrnovati časopisecké nebo novinářské články v knížku a učiniti je tak pohodlně přístupnými širšímu kruhu čtenářů, zájemajících se o určitou otázku, jest jistě myšlenka dobrá. Tím spíše to však platí tam, kde se jedná o otázky, které většině národa byly vzdáleny. Legionářské literatury máme již slušnou řadu, belletristickou i vědeckou, vzpomínkovou i přísně dokumentární, ale co nám je zatím neznámo, jest ona literatura, která vzniká za horečného napětí mozku a za vzrušeného tlukotu srdce, poněvadž musí býti napsána stůj co stůj. Jest to literatura drobná, časopisecká, někdy zcela lehce nahozená, zdánlivě pomíjející, ale přece velmi důležitá, poněvadž se za ní kmitá chvění bezprostředního života, čerstvých dojmů, okamžitých zážitků, naléhavých a neodbytných starostí, snů a tužeb. A této drobné literatury legionářské, ukládané na Rusi do časopisů, dosud neznáme.

Četli jsme na jiném místě, že autor nálezel k nejpilnějším přispěvatelům, že nikdy neodrekl, že napsal vždy, kdykoli bylo zapotřebí. Ze souboru jeho článků je půle ta zřejmá. Celkem 35 článků, více méně obsáhlých, z nichž ze všech, i těch nejběžnější načrtaných, je patrně opravdové a solidní studium. Na první pohled se zdá, že jsou to články hodně různorodé, ale to je skutečně jen zdánlivé. Při pilném pročtení poznáte ihned, že autora vedla snaha, podati celistvý obrázek, přehled vojenských věd. Sám praví ve své předmluvě: „Pokládám tuto knížku za malé cosi ze svatého plaménku naší ruské legie, který až chorobně a žárlivě se snažil, aby naše armáda nebyla jen morálně zachovalým ostrovem v moři ruské revoluce, ale aby také odborně stála na výši vojsk západu.“

A tato odbornost jest pro nás skutečně velmi zajímavá. Tím zajímavější,

poněvadž autor dívá se na věci vojenské se stanoviska vyššího (nikoli titěrně odborného), řekl bych skoro filosofického. A toto vyšší hledisko dodává knize nejen určitý půvab, ale přispívá i k dojmu jednotné a soustavné práce.

Autor dovede stejně zajímavě psáti o „Válečné vědě“ a citovati Fridricha a Napoleona, Comtea a Solověva, o „Poslání vojevůdce“ a „Strategickém manévru“, jako o „Zpravodajské službě“, „Organisaci informační služby“ a „Spojení“. Dovede povznášeti morálku vojáků, připomínaje „Střelcům do boje“ závazky a povinnosti dle Laffarguea, a stejně nadšeně zahloubá se do tajů, spleťtosti a labyrintu „Polního opevnění“, do mechanismu „Lewisova samostřilu“ a ruského kulometu „Maxim“. A zase vrací se k taktice a vykládá o taktickém užití samostřilů, ručních granátů, kulometů, dělostřelecké přehrady, pancéřových automobilů, raidu i náletu. Jeho pozornosti neujde nic, co nového přinesla válka do vojenství od otravných plynů až do poštovních psů.

Poslední články o „Lidstvu“, „Kultuře“, „Mravnosti“ a „Od vědění k pravdě“ znějí jako smířující závěrečný akkord bouřlivé symfonie. „Jenom ten, jehož život je nepřetrávajícím hledáním a zápasem, bolestnou tvořivostí a zklamáním, jen ten žije mravním životem.“ „Nová kultura musí stvořiti svobodného, silného a sebevědomého člověka...“ To bylo již napsáno na palubě lodi na cestě k domovu.

Kdo je voják, přečte si knihu rád. Leckterý nový paprsek přibude k tomu, co již o ruských legiích víme. Pokládáme knihu za cenný příspěvek k jejich studiu. Wf.

Kalendář čs. legionáře 1923. Cena 9 Kč. Obálka Břetislava Bartoše. — Vydal „Čin“, tiskové a nakladatelské družstvo čs. legionářů, Praha II., Vojtěšská č. 14.

Kalendář vycházející na rok 1923 v druhém ročníku, vzbudí jistě zájem nejen v kruzích legionářských, ale také u jejich přátel. Jak svým obsahem lite-